



RĪGAS DOMES IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS UN SPORTA DEPARTAMENTS

Krišjāņa Valdemāra iela 5, Rīga, LV-1010, tālrunis 67026816, e-pasts iksd@riga.lv

Rīgā

01.08.2023. Nr. DIKS-23-1401-nd

Uz 20.07.2023. Nr. 1-5/182

Latvijas Republikas Tiesībsarga birojam
paziņošanai e-adresē

Par vidējās izglītības pieejamību un
aicinājumu novērst bērnu tiesību uz izglītību
aizskārumu

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments (turpmāk – Departaments) ir saņēmis Jūsu vēstuli, kurā atkārtoti aicināt Rīgas domi un Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu nekavējoties pilnveidot 01.03.2023. iekšējos noteikumus Nr. DIKS-23-9-nts “Kombinētā iestāj pārbaudījuma organizēšanas kārtība un vienotu kritēriju noteikšana izglītojamo uzņemšanai 10. klasē Rīgas valstspilsētas pašvaldības izglītības iestādēs” (turpmāk – Noteikumi) un novērst bērnu tiesību uz izglītību aizskārumu, atceļot vienotos kritērijus izglītojamo uzņemšanai vispārējās vidējās izglītības iestādēs un nodrošinot, ka Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā izglītojamiem, kuri ir ieguvuši pamatizglītību, ir iespējams iegūt bezmaksas vispārējo vidējo izglītību klātienē izglītības ieguves formā.

Departaments 14.07.2023. Jums ir sniedzis atbildi (Nr. DIKS-23-1304-nd) un paudis savu viedokli, kurā norādīja, ka vairākos normatīvajos aktos – Latvijas Republikas Satversmē, Vispārējās izglītības likumā – ir noteikts, ka tikai vispārējā pamatizglītība ir obligāta. Par vispārējās pamatizglītības programmas apguvi izglītojamie Ministru kabineta noteiktajā kārtībā saņem apliecību par vispārējo pamatizglītību, sekmju izrakstu un pamatizglītības sertifikātu, kas apliecina izglītojamā vērtējumu mācību priekšmetā, kurā ir organizēts centralizētais eksāmens. Saskaņā ar Izglītības likuma 5. panta otro daļu izglītojamajam ir tiesības iegūt izglītību nākamajā pakāpē, secīgi pārejot no vienas izglītības pakāpes uz otru.

Izglītojamajam, kurš saņēmis dokumentus par vispārējās pamatizglītības programmas apguvi, ir tiesības iegūt izglītību nākamajā pakāpē – vidējās izglītības pakāpē, izvēloties turpināt izglītības ieguvi vispārējās vai profesionālās vidējās izglītības vai arī vispārējās un profesionālās vidējās izglītības virzienā un ņemot vērā Ministru kabineta noteikto vidējās izglītības pakāpes katra virziena mērķi un sasniedzamos rezultātus. Pie kam ārējais normatīvs nenorāda, kādā no izglītības formām – klātienē, neklātienē vai

tālmācībā ir tiesības iegūt vidējo izglītību. Lai izglītojamais varētu uzsākt izglītības ieguvī nākamajā pakāpē – apgūt vispārējo vidējo izglītību, izglītības iestāde uzņem izglītojamo 10. klasē atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un izglītības iestādes uzņemšanas noteikumos noteiktajiem kritērijiem.

Vēlamies Jūs informēt, ka Departaments 12.07.2023. ir veicis grozījumu Noteikumos, kuros ir papildināts, ka vispārējās vidējās izglītības iestādes, saskaņojot ar Departamentu, var veikt grozījumus savos iekšējos noteikumos, paredzot, ka uz brīvajām vietām 10. klasē 2023./2024. mācību gadā var uzņemt izglītojamus, kuriem mācību sasniegumu vērtējums, beidzot 9. klasi, katrā mācību priekšmetā pamatizglītības sertifikātā ir zemāks nekā iekšējo noteikumu 34. punktā noteiktais. Pamatojoties uz grozījumiem Noteikumos, daļa no Rīgas vidusskolām ir veikusi grozījumus savos iekšējos noteikumos.

Informējam, ka Rīgas valstspilsētas pašvaldības izglītības iestādēs turpinās izglītojamo uzņemšana uz brīvajām vietām 10. klasē vispārējās vidējās izglītības programmās atbilstoši izglītības iestāžu noteiktajiem uzņemšanas noteikumiem. Informācija par brīvajām vietām ir pieejama Departamenta tīmekļvietnē iksd.riga.lv. Vēlamies Jūs papildus informēt, ka Noteikumi ir attiecināmi izglītojamo uzņemšanai 10. klasē Rīgas valstspilsētas pašvaldības izglītības iestādēs 2023./2024. mācību gadā.

Atkārtoti informējam, ka vienlaikus Departaments sadarbībā ar izglītības iestāžu vadības komandām izvērtēs izglītojamo uzņemšanas procesa vispārējās vidējās izglītības programmas 10. klasē norisi un rezultātus un atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei, ņemot vērā, ka Izglītības un zinātnes ministrija plāno gatavot grozījumus gan Izglītības likumā, gan Vispārējā izglītības likumā, lai saņemtu deleģējumu veidot vienotu kārtību valstī par izglītojamo uzņemšanu vidējās izglītības programmās.

Ņemot vērā Jūsu prasību nodrošināt, ka tieši Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā deklarētajiem izglītojamiem, kuri ir ieguvuši pamatizglītību, ir iespējams iegūt bezmaksas vispārējo vidējo izglītību klātienē izglītības ieguves formā, vēlamies Jūs informēt, ka līdz šim neesam noteikuši šādu prasību Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā deklarētajiem izglītojamiem tikt prioritāri uzņemtiem vidējās izglītības programmās. Informējam, ka 2022./2023. mācību gadā Rīgas valstspilsētas pašvaldības skolās vidējo izglītību vidējās izglītības programmās ieguva 31% no kopējā izglītojamo skaita, kuru dzīvesvietas deklarētas citās pašvaldībās. Ņemot vērā, ka komplektācija lielākajā daļā Rīgas valstspilsētas pašvaldības vidusskolās ir noslēgusies un ir izdoti rīkojumi par izglītojamo uzņemšanu 10.klasē, tad Tiesībsarga prasība nodrošināt Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā deklarētajiem izglītojamiem ar vispārējās pamatizglītības ieguves apliecību iespēju turpināt klātienē izglītību vidusskolās nav īstenojama. Lai šādu prasību nodrošinātu, komplektējot 10.klases 2023./2024. mācību gadā, bija jāparedz prioritāra uzņemšana Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā deklarētajiem izglītojamiem.

Atkārtoti norādām, ka, ņemot vērā nozares politikas plānošanas dokumentos noteiktos izglītības kvalitātes sasniedzamos (kvantitatīvos un kvalitatīvos) mērķus, Rīgas valstspilsētas pašvaldība regulāri ir vērtējusi vispārējās izglītības iestāžu īstenoto izglītības programmu kvalitāti un sasniegtos rezultātus, plānojot un veicot Rīgas skolu tīkla optimizācijas pasākumus. Rīgas valstspilsētas pašvaldībai ir jānodrošina ne tikai kvantitatīvie, bet arī kvalitatīvie rādītāji, kuriem pakārtota vispārējās vidējās izglītības programmu finansēšana.

Norādām, ka Ministru kabineta 11.09.2018. noteikumu Nr. 583 “Kritēriji un kārtība, kādā valsts piedalās vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas finansēšanā vidējās izglītības pakāpē” 8. punkts nosaka, ka valsts piedalās vispārējās izglītības iestādes vispārējās vidējās izglītības programmu īstenošanā iesaistīto pedagogu darba samaksas finansēšanā no valsts budžeta līdzekļiem šādā apmērā no finansējuma apmēra, kas aprēķināms atbilstoši finansēšanas noteikumiem:

“8.1. 100 procentu apmērā no kārtējā gada 1. septembra līdz nākamā gada 31. augustam, ja vispārējās izglītības iestāde neatbilst šo noteikumu 3. punktā minētajiem kvalitātes kritērijiem;

8.2. 80 procentu apmērā no nākamā gada 1. septembra līdz aiznākamā gada 31. augustam, ja izglītojamo skaits kārtējā gada 1. septembrī ir vienāds ar šo noteikumu 4. punktā noteikto minimāli pieļaujamo izglītojamo skaitu vai lielāks un vispārējās izglītības iestāde otro gadu pēc kārtas neatbilst šo noteikumu 3. punktā minētajiem kvalitātes kritērijiem;

8.3. 50 procentu apmērā no aiznākamā gada 1. septembra līdz tam sekojošā gada 31. augustam, ja izglītojamo skaits kārtējā gada 1. septembrī ir vienāds ar šo noteikumu 4. punktā noteikto minimāli pieļaujamo izglītojamo skaitu vai lielāks un vispārējās izglītības iestāde trešo gadu pēc kārtas neatbilst šo noteikumu 3. punktā minētajiem kvalitātes kritērijiem.”

Valsts kā kvalitatīvos rādītājus joprojām nosaka 12. klases izglītojamo kārtoto obligāto centralizēto eksāmenu rezultātu indeksu un spēkā esošajā akreditācijā vispārējās izglītības iestādes vispārējās vidējās izglītības programmu īstenošanas kvalitāti saskaņā ar normatīvo aktu par vispārējās izglītības iestāžu un vispārējās izglītības programmu akreditāciju noteiktajiem kvalitātes vērtējuma līmeņiem kvalitātes vērtēšanas kritērijos.

Tas nozīmē, ka izglītības iestādēm, kurām ir zemi kvalitātes rādītāji, ir risks nesaņemt valsts finansējumu pilnā apmērā, kas var ietekmēt gan izglītības tālāku kvalitātes pasliktināšanos, gan arī pedagogu atalgojumu.

Departaments Jūs informē, ka nav pieļāvis atkāpšanos no bērna interešu prioritātes principa, ka ir nodrošinājis bērnu intereses tikt uzņemtiem vispārējās vidējās izglītības programmās Rīgas valstspilsētas vidusskolās. Informējam, ka klātienēs, neklātienēs un tālmācības vidējās izglītības programmās joprojām ir brīvas vietas. Informācija ir pieejama Departamenta tīmekļvietnē:

https://izglitiba.riga.lv/lv/izglitiba?target=news_item&news_item=rigas-valstspilsetas-pasvaldibas-vidusskolas-turpinas-10-klasu-komplektesana-11521. Papildus informējam, ka neklātienēs vidējās izglītības programma tiek īstenota Rīgas 9.vidusskolā, Rīgas Raiņa vidusskolā un Rīgas Reinholda Šmēlinga vidusskolā, tālmācības vidējās izglītības programma tiek īstenota Rīgas Reinholda Šmēlinga vidusskolā. Neklātienēs un tālmācības vidējās izglītības programmā netiek noteikti vienoti kvalitātes kritēriji uzņemšanai 10.klasēs.

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta direktora p.i. p.i.

I.Zalāne

Pēterkopa 67181306